

Gwiazdka przy numerze kolejnym oznacza, że dany dokument znajduje się w bibliotece CIOP.

## MASZyny I URZĄDZENIA PRZEMYSŁOWE

- 1\* 621.912.251-78 5  
**Urządzenia ochronne na strugarce-wyrówniarkę** „Kutterskydd vid riktnvel“. A r b e t a r s k y d - d e t, Nr 7/8, 1951, s. 162.

Ilustrowany opis urządzenia składającego się z pewnej liczby ruchomych „języczków“, które zakrywają otwór w stole. Przy przesuwaniu deski obrabianej języczki te pod jej naciskiem chowają się do wewnątrz otworu, odsłaniając jedynie miejsce cięcia. (Wg Occup. Safety a Health Nr 2, 1952).

- 2\* 676.05:614.8-057:331.822/823 5  
**Maszyny papiernicze** „Paper machines“. N a t i o - n a l S a f e t y N e w s. Chicago, mies., t. 64, Nr 5, list. 52, s. 32; A-4, 3 str., 5 rys.

Artykuł omawia niebezpieczeństwa występujące przy maszynach papierniczych i ujmuje w punktach przepisy bhp, których powinno się przestrzegać przy obsłudze zasadniczych elementów maszyn. W szczególności omówiono pracę przy mokrej części maszyny, kalandrach, walcach, suszarniach i nawijaczach. W zakończeniu artykułu można znaleźć ogólne zalecenia bhp stosowane przy maszynach papierniczych.

- 3\* 621.963-78 5  
**Zabezpieczenie techniczne. Stała osłona prasy mechanicznej**. „Prevention technique. Protecteur à cage fixe pour presse mécanique“. P r o t e c t S é - c u r i t é, Paris, mies., R. 32, Nr 4, kw. 52 s. 64; A-5, 2 str., 2 rys.

Opis stałej osłony prasy mechanicznej zabezpieczającej ręce robotnika przed urazami. Osłona, wykonana z blachy dziurkowanej, jest zaopatrzona w okno oszkłone nietłukącym się szkłem lub przezroczystą masą. Dzięki temu robotnik, widząc przebieg tłoczenia, nie może zbliżyć rąk do strefy niebezpiecznej, tj. między tłocznik i matrycę.

- 4 622.233.3.057:622.44 5  
**Badania nad wytwarzaniem pyłu przez świdry udarowe**. The testing of pneumatic percussive drilling machines for dust production“. Research Rep. Nr 25, London 1951, Ministry of Fuel Power Safety in Mines Research Establ. D, 29 str.

Na wstępie omówiono nowe osiągnięcia w konstrukcjach urządzeń odsysających przy świdrach górniczych. Opisana jest komora badawcza i sposób przeprowadzania badań. Zanalizowano wpływ ilości doprowadzanej wody, powietrza, dodatkowej wentylacji i konstrukcji świdra na zapylenie powietrza przy robotach wiertarskich w kopalniach. Położono duży nacisk na właściwą konserwację świdrów górniczych. (Wg Occup. Safety a Health Nr 2, 1952).

- 5\* 621.979.17/18-78:614.8-057 5  
**SCHAFER F.: Nowe zabezpieczenie przed wtórnym uderzeniem tłoczniaka**. „Ein neues Pressenschloss“. S i c h e r e A r b e i t, Wien, Nr 2, 1952, s. 3; A-4, 2 str., 2 rys.

Artykuł zawiera opis nowego urządzenia i jego działania. Urządzenie to można w dość prosty sposób dobudować do starych tłoczników, których konstrukcja jeszcze nie przewidywała takiego zabezpieczenia.

- 6\* 621.315.17:614.821.3 5  
**Budowa linii napowietrznych wysokiego napięcia**. „Levage des supports de ligne à tres haute tension“. C a h i e r s C o m P r e v e n t, Paris, dwumies. R. 7, Nr 4, lip.-sierp. 52, s. 183; A-4, 1,3 str., 1 rys.

Autor omawia wypadek przy budowie linii napowietrznej 225/386/kV. Wskutek wadliwego sposobu montowania poszczególnych belkowań słupa nastąpił — przy nie sprzyjającej pogodzie — upadek dwóch monterów z wysokości 37 metrów. W końcu artykułu

podano prosty sposób zabezpieczeń uniemożliwiających powtórzenie się podobnego wypadku.

- 7\* 614.845:661.97:621.319.7 5  
**Dwutlenek węgla a ładunki elektrostatyczne**. „CO<sub>2</sub> and static“. C h e m. S a f e t y, wrzesień 51, s. 1; 3 str.

Artykuł zwraca uwagę na ładunki elektrostatyczne, powstałe na dyszach gaśnic z dwutlenkiem węgla podczas szybkiego wypływu tego gazu. Dysza, zrobiona z plastyku, elektryzuje się przede wszystkim przy gaśnicach o pojemności ponad 7,5 kg, co zmusza często trzymającego do rzucenia gaśnicy. Zastosowano urządzenie do odprowadzania ładunków powstających podczas działania gaśnicy. Do tego celu służą dwie taśmy miedziane, umieszczone w dyszy od wewnątrz i łączące wylot z korpusem gaśnicy. (Wg Occup. Safety a Health Nr 2, 1952).

## WIETRZENIE I OGRZEWANIE

- 8\* 621.187.3-784.22:621.63:628.83 5  
**KRASINSKAJA G. F.: Polepszenie warunków pracy przy czyszczeniu kotłów**. „Ułuszczenie usłowiów truda pri czystkie kotłow“. G i g i j e n a i S a n i t. Moskwa, mies., Nr 4, kw. 52, s. 24; B-5, 3 str., 1 rys., 2 tabl.

Leningradzki Instytut Ochrony Pracy skonstruował przewoźny aparat wentylacyjny składający się z wentylatora o wydajności 3000 m<sup>3</sup>/godz. giętkiego przewodu doprowadzającego powietrze z rozpylacza wodnego. Woda rozpylana jest dookoła nawiewanej strugi gorącego powietrza porywanego z otoczenia, co powoduje jego ochłodzenie. Ten prosty i tani aparat znajduje zastosowanie przy czyszczeniu kotłów. Można go również wprowadzić w tych działach przemysłu, gdzie na stanowiskach pracy niezbędne jest obniżenie temperatury powietrza, a zastosowanie stałych przewodów wentylacyjnych jest niemożliwe ze względu na trudny dostęp lub ruchome stanowiska pracy.

- 9\* 628.53:621.791.75 5  
**JIRU E.: Ochrona spawaczy przy spawaniu łukiem elektrycznym**. „Ochraha svarecu pri svarovanii elektrickim obloukom“. B e z p e c n. H y g. P r á - c e, Praha, mies., Nr 9 wrzes. 52, s. 259; A-5, 2,5 str., 3 rys.

Zagadnienie urządzeń odsysających w halach przy spawaniu łukiem elektrycznym lub przy zastosowaniu innych sposobów spawania, wytwarzających dużo dymu, jest b. ważne dla bezpieczeństwa pracy. Autor zaleca przyrząd odsysający, pomysłu racjonalizatora Motyki, wmontowany na wale agregatu spawalniczego. Opis przyrządu wykazuje jego prostą konstrukcję, nieznaczny koszt wykonania i wydajność.

- 10\* 614.894.7 5  
**CZERNIN Ł. B., ARKAWIN S. J.: Maski oddechow — zasłona**. „Riespirator — zawiesa“. G i g i j e n a i S a n i t. Moskwa, mies., Nr 4, kw. 52, s. 27; B-5, 4 str., 5 rys., 2 tabl.

Opisana w artykule maska, uformowana według kształtu nosa, może być wykonana ze szkła, masy plastycznej lub blachy mosiężnej. Na wysokości nozdrzy znajduje się szczelina, przez którą tłoczne jest czyste powietrze w ilości 30 — 50 l/min. przez elastyczny przewód — z butli ze sprężonym powietrzem przez wentylator. Nadmuchiwanie powietrza stanowi zasłonę przed szkodliwymi gazami lub pyłami występującymi w otoczeniu. Najważniejszymi zaletami tych masek są: prosta konstrukcja, możliwość oddychania i rozmawiania. Maskę należałoby dostosować również do wentylacji obszaru pod okularami ochronnymi.

- 11 628.83(023) 5  
**Wentylacja przemysłowa — podręcznik praktyczny** „Industrial ventilation — A manual of recommended

practice". wyd. Lausing (Michigan) USA, Committee on Industr. Ventil. D.

W książce omówiono najnowsze urządzenia wyciągowe stosowane w przemyśle, z pominięciem wszelkich skomplikowanych wywodów teoretycznych. Podręcznik ten zawiera wiele przykładów praktycznego rozwiązania urządzeń wyciągowych. Liczne wzory empiryczne umożliwiają szybkie i łatwe obliczenia przemysłowej instalacji wentylacyjnej szczególnie zaś ilości wyciąganego powietrza. (Wg Gesundheits Ing. Nr 11/12, 1952).

12\* 628.31:697.4:620.191:662.9 5  
ADLAM N. T.: **Teoria a praktyka w ogrzewaniu przez promieniowanie cz. 5.** „Theory os Practice in Radiant Heating P. 5.”. Heat a Ventil. New York, mies., t. 49, Nr 8, sierp. 52, s. 99; A-4, 5 str., 1 rys., 1 wykr.

Autor omawia wyniki licznych badań przeprowadzonych nad ogrzewaniem przez promieniowanie. Analizuje zmniejszanie się strat ciepła budynku przy stosowaniu tego systemu ogrzewania. Uwzględniając ruch powietrza przy oknach, autor kładzie szczególny nacisk na konieczność zapobiegania zimnym prądom powietrznym pod oknami, powodującym powstawanie nieprzyjemnych przeciągów.

### POŻARY I WYBUCHY

13\* 614.835.3 5  
**Bezpieczne składowanie próżnych beczek po płynach zapalnych.** „Bezpečné uskladnení prázdnych sudo po horlavých tekutinách”. Bezpečn. Hyg. Práce, Praha, mies., Nr 6, czerw. 52, s. 170; A-5, 0,5 str.

Puste beczki po płynach składować należy zawsze z zašrubowanymi zamknięciami. W warunkach bezwietrznych pary z beczek otwartych mogą wytworzyć z powietrzem mieszaninę wybuchową. W razie niedostatecznego przewiewu pary mogą powodować wybuchy i pożary. Składowanie beczek zamkniętych nie jest niebezpieczne, nawet jeżeli beczki są wystawione na promieniowanie słoneczne. W razie pożaru często wbrew oczekiwaniu, beczki napełnione płynami łatwopalnymi wypalają się spokojnie, podczas gdy beczki puste, otwarte, leżące od kilku lat, a zawierające niebezpieczną mieszaninę par — eksplodują.

14 614.833.51:622.814/817 5  
**Pył węgla brunatnego i związane z nim niebezpieczeństwa.** „Braunkohlenstaub und seine Gefahren”. Bochum, wyd. Hauptverwaltung der Bergbau — Berufsgenossenschaft, D, 40 str.

Omówiono różne rodzaje samozapłonu pyłu węgla brunatnego, zapalność na gorących powierzchniach i wybuchowość. Autor analizuje źródła i dyspersję pyłu węglowego w fabrykach brykietów. Podaje statystyki wybuchów, przyczyny pożarów i eksplozji, zabezpieczenia przeciwko nim oraz metody zwalczania pożarów pyłowych. (Wg Occup. Safety, a. Health, Nr 2, 1952).

15 614.833.51:614.841 5  
KISLING F.: **Przyczynę do poznania zjawiska pożaru pyłów.** „Beiträge zur Kenntnis von Staubflammen”. Mitteilungen der Vereinigung kantonalschweiz. Feuer-versichanst, grudz. 50, s. 243, 51 str.

Autor omawia metody pomiarów stężenia pyłu w środowisku gazowym i określenie stężeń jak najbliższej punktu zapłonu. Część pierwsza artykułu porusza ogólne zasady powstawania wybuchów pyłu, rozważa wyniki badań nad oznaczeniem dolnych granic zapalności, szybkości rozszerzania się płomienia, pomiarów ciśnienia i temperatury. Część druga opisuje badania obłoków i strumieni pyłu. Badania te dają możliwość dokładnego oznaczenia granic zapalności, które okazują się z reguły wyższe niż stosowane dawniej. Przy badaniu szybkości rozprzestrzeniania się płomienia pyłu aluminiowego autor wykrył, że w pobliżu dolnej granicy zapalności szybkość ta zbliża się do maksymalnej szybkości płomienia mieszaniny wodoru z powietrzem. (Wg Occup. Safety a. Health, Nr 2, 1952).

16\* 621.7/9:669.721:614.8 5  
BONSACK W.: **Czynności związane z obróbką magnezu niekoniecznie muszą być niebezpieczne.** „Handling

magnesium needn't be hazardous”. Nation Safety News. Chicago, mies., t. 66, Nr 1, lip. 52, s. 30; A-4, 5 str., 6 fot.

Po podkreśleniu olbrzymiego znaczenia magnezu i jego stopów w technice, autor przechodzi do omówienia poszczególnych procesów obróbki. Opisano prace przy topieniu metalu w piecach tyglowych, przy czym położono nacisk na specjalne środki ostrożności, jakie należy stosować ze względu na własności magnezu. Zanalizowano trzy zasadnicze sposoby pracy w odlewnictwie magnezowym oraz środki bezpieczeństwa wymagane przy każdej z tych metod. Autor omawia obróbkę cieplną i spawanie wyrobów magnezowych oraz niebezpieczeństwo eksplozji i pożarów występujące przy obróbce mechanicznej.

17\* 622.235.432:621.317.734:614.838 5  
CATALOGNE de M.: **Zastosowanie omometrów do wykrywania uszkodzeń w przewodach elektrycznych linii odstrzałowych i spłunkach elektrycznych.** „Emploi des ohmmetres pour l'essai des lignes de tir et des amorces électriques”. Cahiers Comprev. Paris, dwumies., R. 7, Nr lip.-sierp. 52, s. 156; A-4, 6 str., 5 rys.

Omówiono zapobieganie wypadkom powstającym przy użyciu środków wybuchowych w górnictwie. Autor opisuje metodę sprawdzania stanu przewodów odstrzałowych przy pomocy omometru oraz szereg typów tych przyrządów specjalnie przystosowanych i zbadanych przez francuski instytut badawczy przemysłu węglowego. W drugiej części podano projekt przepisów dotyczących stanu przewodów oraz przytoczono opisy 4 wypadków, jakie wydarzyły się wskutek niewłaściwego przeprowadzenia badań.

### SZKODLIWOŚCI CHEMICZNE

18\* 613.632.4:616.099:547.562 5  
EVANS S. J.: **Ostre zatrucie fenolem.** „Acute Phenol poisoning”. Brit. J. industr. Med. London, t. 9, Nr 3, 1952, s. 227; B-5, 2 str., 1 tabl., 12 poz. bibl.

Fenol i jego pochodne są substancjami wysoce toksycznymi i niewłaściwe manipulowanie nimi może łatwo spowodować ostre zatrucie. Autor przytacza kilka przypadków zatrucia fenolem. Opisuje pierwsze objawy zatrucia i sposób resorpcji przez organizm. Są 3 drogi zatrucia: przez jamę ustną, przez skórę i przez inhalację. Autor zaleca kilka sposobów postępowania przy różnych zatruciach, podkreśla, że działać należy szybko, gdyż tym poważniejsze będą skutki zatrucia, im później zostanie podjęta akcja ratunkowa.

19\* 613.63:616.5-057-084:674.048 5  
KOUTNY J.: **Impregnacja drewna a ochrona zdrowia pracowników.** „Impregnace dreva a ochrana zdravi pracujících”. Bezpečn. a Hyg. Práce, Praha, mies., Nr 9, wrzes., 52, s. 276; A-5, 2,5 str.

Przy stosowaniu materiałów impregnowanych (podkładów kolejowych, słupów telegraficznych), robotnicy ulegają chorobom skórny i oparzeniom. Powodem tych schorzeń jest materiał nasycający, dziegieć, w którego skład między innymi składnikami wchodzi benzen i smoła. Benzen wywołuje egzemę skórą, smoła oparzenia nie osłoniętych części skóry. Autor podaje środki zapobiegawcze. Przepisy radzieckie zalecają wykonywanie tych robót w godzinach wieczornych i nocnych.

20 627.411.3:661.993 5  
SCHUHKNECHT W., SCHINKEL H.: **Wykrywacz śladów tlenku węgla i jego zastosowanie do stwierdzenia obecności CO w gazach kopalnianych.** „Spürrohrchen für Kohlenoxyd und ihre Anwendung zum Nachweis von Kohlenoxyd in Grubengasen”. Gluckauf, 15 wrzes. 51, s. 383; 4 str.

Opis badania wykrywacza tlenku węgla systemu Drägera i Narodowego Biura Standardów. Wskazuje one 0,002% CO w ciągu jednej minuty. W atmosferze kopalni obecność węglowodorów nasyconych (do 3% metanu) oraz nienasyconych (do 0,1%) nie przeszkadza działaniu wykrywacza. Dla wyższego stężenia metanu (do 25%) należy użyć specjalnej rurki absorpcyjnej, która umożliwia oznaczanie zawartości CO. Wykrywacz Biura Standardów może być użyty bez specjalnych środków ostrożności, jedynie węglowodo-

ry nienasycone trzeba usunąć za pomocą jodku bromu. (Wg Occup Safety a. Health Nr 2, 1952).

21 613.633:539.16:621-784.431 5  
BRALOVE L.: **Urządzenia do strącania pyłu radioaktywnego.** „Radioactive dust separation equipment“. N u c l e o n i c s, kw. — czerw. 51, s. 37; 60; 15; 30 str.

W części I artykułu omówiono niebezpieczeństwa spowodowane pyłem radioaktywnym zawartym w powietrzu. Podano typy najczęściej stosowanych separatorów pochłaniających pył radioaktywny. W części II autor analizuje możliwość zastosowania nowoczesnych aparatów do oczyszczania zapyłonego powietrza — również i do pyłów radioaktywnych. Część III zawiera techniczne sposoby wytrącania pyłów oraz zalety i wady różnych instalacji odpylających. (Wg Occup Safety a. Health, Nr 2, 1952).

22\* 547.584:623.512:545 5  
CZEMODANOWA Ł. S.: **Oznaczanie małych ilości bezwodnika ftalowego w powietrzu pomieszczeń przemysłowych.** „Opriedielenje małych koliczestw ftalewowo angidrida w wozduchie proizwodstwiennych pomieszczenij“ G i g i j e n a i S a n i t. Moskwa, mies., Nr 4, kw. 52, s. 48; B-5, 1 str.

Bezwodnik ftalowy posiada szerokie zastosowanie w przemyśle przy produkcji barwników i mas plastycznych. Autor wymienia fizyczne i chemiczne własności bezwodnika ftalowego oraz 3 reakcje mogące służyć do jego oznaczania: 1) sublimację bezwodnika przy nagrzewaniu, 2) powstawanie fluoresceiny przy stapianiu z rezorcyną, 3) tworzenie się ftalenu ołowiu. Drugą metodą oznaczania bezwodnika ftalowego autor opisuje dokładnie. Podaje skład potrzebnych reagentów oraz opis wykonania analizy.

23\* 547.412.137.23:621.564.25:545:614.8-086.4 5  
CHALIZOWA O. D., WORONCOWA E. J.: **Niektóre własności dwuchlorodwufuorometanu (freonu 12) i metoda jego oznaczania.** „Niekotoryje swojstwa dichloridifortmietana (frieona 12) i metod jewo opriedielenja“. G i g i j e n a i S a n i t. Moskwa, mies., Nr 4, kw. 52, s. 44; B-5, 3 str., 3 tabl.

Fizyczno-chemiczne własności fluorochloropochodnych metanu, zwanych technicznie „freonami“, spowodowały, że związki te mają obecnie pierwszeństwo przed stosowanym dotychczas w chłodnictwie amoniakiem i dwutlenkiem siarki. Freony są związkami niewybuchowymi i mało toksycznymi. Autorzy omawiają wyniki badań nad tworzeniem się fosgeny z „freonu 12“ oraz metodę, która pozwala oznaczyć za pomocą spalania „freon 12“ przy koncentracji nie mniejszej niż 0,02 mg/l. Autorzy podają również metodę kolorymetryczną oznaczania freonu oraz opis przygotowania wzorców.

24\* 613.633:539.13 5  
PRADA O.: **O właściwościach pyłu.** „O vlastnostech prachu“. B e z p e c n. a H y g. Prace, Praha, mies., Nr 9, wrzes. 52, s. 267; A-5, 5,5 str., 1 wykr., 3 tabl.

Autor porusza następujące zagadnienia: powszechne występowanie pyłów w powietrzu, zapylenie powietrza przy różnych pracach oraz warunki osiadania pyłu. Pył różni się od dymów i mgieł nie tylko wielkością cząstek, lecz również tym, że cząsteczki pyłu posiadają napięcia powierzchniowe. Wielkość cząstek oraz napięcia te odgrywają znaczną rolę w skomplikowanych „ruchach Browna“, jakie wykonują cząsteczki pyłu. Następnie autor pokrótce omawia takie zjawiska, jak łączenie cząstek pyłu dzięki ładunkom elektrycznym. Artykuł kończy się krótkimi uwagami o szkodliwości pyłów.

25\* 542.2:615.77:615.9 5  
NABOKOW W. A., ŁARIUCHIN M. A.: **Udoskonalony ekspozymetr do oznaczania toksyczności bezpośrednich środków owadobójczych.** „Uswierszesztwowannyj ekspozimietr dla opriedielenja toksicznosti kontaktnych insekticidow“. G i g i j e n a i S a n i t. Moskwa, mies., Nr 4, kw. 52, s. 50; B-5, 2 str., 2 rys.

Autorzy podają opis i wymiary ekspozymetru doświadczalnego, który służy do obiektywnej oceny działania insektycydów w terenie i laboratorium. Podają również sposób posługiwania się ekspozyme-

trem. Nowością tego przyrządu jest kwadratowa podstawa, zrobiona z nietłukącego się szkła, która pozwala stosować go w położeniu pionowym i poziomym.

## MEDYCyna PRACY

26\* 612.014.3:612.821.7:613.7 5  
STENDERHOFF Fr.: **Zmęczenie i wypoczynek.** „Ermüdung und Erholung“. M e n s c h. u. A r b e i t, Wien, Nr 4, dodatek 1952, s. 10; A-5, 8,5 str.

Artykuł zawiera oparty na doświadczeniach klinicznych przegląd form zmęczenia. Autor stwierdza konieczność rozróżniania zmęczenia zwykłego, indywidualnej skłonności do zmęczenia, uczucia zmęczenia nie odpowiadającego zmęczeniu obiektywnemu, osłabienia bodźców, przemęczenia, zbytniego napięcia oraz wyczerpania, podając charakterystyczne zespoły objawów. Autor podaje ogólne zasady wypoczynku zależnie od poszczególnych form zmęczenia, omawiając rolę snu i jego zakłóceń oraz środków pobudzających.

27\* 158.1:612.014.3:613.8 5  
BORNEMANN E.: **Objawy zmęczenia z punktu widzenia psychologii. Problemy i wyniki psychologicznego badania zmęczenia.** „Die Erscheinungsformen der Ermüdung psychologisch betrachtet. Probleme und Ergebnisse der psychologischen Ermüdungsforschung“. M e n s c h. u. A r b e i t, Wien, Nr 4, dodatek, 1952, s. 46; A 5, 10 str., 18 poz. bibl.

Artykuł obrazuje postępy w dziedzinie analizy form zmęczenia i metod jego mierzenia. Podaje definicję i teorię zmęczenia psychicznego dotyczącego sfery woli. Wyodrębnia stany zbliżone do zmęczenia, jak monotonia i przesyt. W oparciu o tę teorię autor analizuje metody pomiaru zmęczenia, oparte na badaniach koncentracji przy czynnościach umysłowych, koncentracji motorycznej i działalności zmysłów, a szczególnie — metodę pomiaru częstości drgań przy wytwarzaniu jednolitego obrazu wzrokowego.

28\* 616.24-003.656.67(047) 5  
PLESZCZICER A. J.: **Przyczynę do zagadnienia rozlanych włóknistych form krzemicy.** „K woprosu o dif-fuzno-fibroticzeskich formach silikoza“. G i g i j e n a i S a n i t, Moskwa, mies., Nr 5, maj 52, s. 31; B-5, 2,3 str.

Autor przeprowadził badanie kliniczne dotyczące krzemicy w latach 1945—1947. Rozróżnia 2 postacie choroby: 1) postać guzkowatą, 2) postać włóknistą, rozlaną. Przy pomocy rentgena można łatwo rozróżnić te 2 rodzaje krzemicy, gdyż w postaci włóknistej nie ma guzów. W obu postaciach krzemicy rozróżniamy 3 stadia chorobowe: 1) bronchit i rozęcie płuc, 2) objawy zaburzeń funkcjonalnych ze zwiększeniem ilościowym pulsu oraz zaburzenia w oddychaniu, 3) zaburzenia aparatu oddechowego i serca (tzw. serce krzemicowe).

29\* 612.59:613.646:616-084 5  
KOJRAŃSKI B. B.: **O podniesieniu odporności organizmu na oziębianie.** „O powyszenji ustojczivosti organizma protiv pierieochładienja“. G i g i j e n a i S a n i t. Moskwa, mies., Nr 4, kw. 52, s. 17; B-5, 7 str., 1 wykr., 4 tabl.

Z podanych wyników badań można wnioskować, że systematyczne hartowanie organizmu przez podrażnienie miejscowych ośrodków termoregulacji zwiększa odporność całego ustroju na zaziębienie. Strata energii cieplnej z ustroju stopniowo ulega ograniczeniu. Udoskonala się działanie koordynacyjne ośrodków termoregulacji i podwyższa się ich sprawność. Autor zaleca w tym celu codzienne kąpiele prądowe stóp przy stale zwiększającej się różnicy temperatur.

30\* 158.1:612.014.3:614.8-027.2:616.89 5  
BRACKEN H.: **Objawy zmęczenia z punktu widzenia psychologii. Przyczynę do psychopatologii zmęczenia.** „Die Erscheinungsformen der Ermüdung psychologische betrachtet. Zur Psychopathologie der Ermüdung“. M e n s c h. u. A r b e i t, Wien, Nr 4, 1952, s. 56; A-5, 13 str., 17 poz. bibl.

Artykuł przedstawia zaburzenia równowagi funkcjonalnej na tle nierównomiernego oddziaływania zmęczenia na wyższe funkcje psychiczne. Analiza objawów psychicznych zmęczenia, jak halucynacji, zaburzeń uwagi i zaburzeń przebiegu ruchów, wskazuje

na zaburzenia kierowniczych funkcji kory mózgowej. Ustają czynności hamujące kory mózgowej (wyższych czynności psychicznych), analogiczne, jak pod wpływem alkoholu. Jest to tło powstawania niebezpieczeństwa wypadkowego, szczególnie u kierowców pojazdów mechanicznych. Artykuł zawiera kliniczną charakterystykę przemęczenia, traktowanego jako specyficzny stan chorobowy.

31\* 612.014.3 5  
BORNEMANN E.: **Kierunki rozwojowe badań nad problemem zmęczenia.** „Entwicklungslinien der Ermüdungsforschung“. *Mensch u. Arbeit*, Wien, Nr 4, dodatek 1952, s. 5; A-5, 5 str.

Artykuł jest wstępem do szeregu rozpraw specjalnych. Podkreślono znaczenie znajomości problemu dla ogółu lekarzy, wychowawców i inżynierów. Obecny pogląd na zmęczenie jako na wyraz zakłócenia współdziałania organicznego różnych funkcji został zdefiniowany na podstawie badań Bartleya i Chute'a oraz Bornemanna i von Brackena. Z ujęcia tego wynika, że dla badania problemu niezbędna jest współpraca różnych dyscyplin naukowych. Z pracy wynika, że autor nie uwzględnił (względnie nie zna) ostatnich wyników w tej dziedzinie, powstałych w oparciu o naukę Pawłowa.

32\* 612.014.3:158.1:616-085 5  
JORES A.: **Objawy zmęczenia z punktu widzenia fizjologii. Zmęczenie jako objaw kliniczny.** „Die Erscheinungsformen der Ermüdung physiologisch betrachtet. Ermüdung als klinisches Symptom“. *Mensch u. Arbeit*, Wien, Nr 4, dodatek 1952, s. 27; B-5, 4 str.

Artykuł omawia objawy zmęczenia przedwczesnego lub skłonności do zmęczenia jako związane z: 1) adynamią, 2) niedoczynnością nadnercza, 3) niedoczynnością przedniego płata przysadki, 4) wczesnym objawem niedoczynności serca, 5) przeżyciami psychicznymi, odczuwanymi jako sytuacje męczące. Poczucie zmęczenia pozostaje w związku z systemem wegetatywnym, wpływa zatem ujemnie na działalność centralnego układu nerwowego. Artykuł omawia stosowanie w lecznictwie kwasów aminowych i kwasu glutaminowego.

### OGÓLNE

33\* 331.822/82:061.6/061.3/(47) 5  
WORONCOWA E. I., MARFIENIN W. S.: **Wyniki naryady dotyczące planów prac naukowo-badawczych instytutów ochrony pracy WCSPS.** „Itogi obsuzhdenija planow nauchnoissledowutielskoj raboty institutow ochrany truda WCSPS“. *Gigijena i Sanit.* Moskwa, mies., Nr 4, kw. 52, s. 53; B-5, 1,7 str.

Sprawozdanie dotyczy planu prac wszechzwiązkowych instytutów ochrony pracy w ZSRR na rok 1952. Prace te obejmują wiele aktualnych zagadnień, jak: wietrzenie, odpylanie, klimatyzację, racjonalne oświetlenie, walkę z hałasem itd. Przewidziano opracowanie nowych typów ochron osobistych, między innymi przeciw szkodliwemu działaniu fal elektromagnetycznych. Instytuty wykonują również wiele prac naukowo-teoretycznych, dotyczących zagadnień bhp. Instytuty będą współpracować z innymi przemysłowymi placówkami badawczymi oraz zajmą się wdrażaniem uzyskanych wyników prac do przemysłu.

34 614.8-086.54:667.643:669.894 5  
**Malowanie radem. Praca ta przestała być niebezpieczna.** „Radium painting. No longer a deadly job“. *Occup. Haz. U.S.A.*, marz. 52, s. 30; 3 str., 4 fot.

Artykuł zawiera omówienie kilku systemów malowania tarcz zegarowych za pomocą radu. Seria fotografii w tekście z lat 1917—1951 ma na celu wykaza-

nie różnicy stosowanych systemów i podkreślenie osiągniętego postępu w zakresie bhp. Częściowa mechanizacja, odpowiednio zastosowana wentylacja oraz okresowe badania lekarskie zatrudnionych pracowników przyczyniły się w znacznym stopniu do podniesienia bezpieczeństwa pracy w tej dziedzinie. (Wg Trav. e. Sécurité Nr 7, 1952).

35\* 614.8-027.2:621.86.87-7 5  
**Metoda badania wypadków przy podnośnikach.** „De la methode dans les enquetes sur les accidents d'appareils de levage“. *Cahiers Com. Prevent.*, Paris, dwumies. Nr 3, maj, czerw. 52, s. 105; A4, 4 str., 2 fot.

Na przykładzie opisu trzech wypadków autor wykazuje, że dodatnie wyniki badań nad wypadkowością można osiągnąć jedynie stosując ustaloną z góry metodę. Zdaniem autora, należy zwrócić specjalną uwagę na instrukcje dotyczące użytkowania i konserwacji urządzeń oraz na prowadzenie notesu kontrolnego. Jeżeli kontrola nie wykryje przyczyny wypadku, sprawozdanie powinno zawierać szczegółowy opis sytuacji, przy której zaszedł wypadek. W ten sposób powstaje materiał, z którego — po przeprowadzeniu analizy — można wykryć przyczynę wypadków.

36\* 621.86.078.5 5  
KOPÁČEK FR.: **Znaki porozumiewawcze przy przewożeniu dźwignicami.** „Dorozumiváci znamení při dopravě jeráby“. *Bezpečn. a Hyg. Práce.* Praha, mies., Nr 8, wrzes., 52, s. 235; A5, 2 str., 8 rys.

W dużych zakładach czechosłowackich przy przewożeniu ciężarów dźwignicami (głównie suwnicami) ustalono znaki porozumiewawcze dla ciężarowych i suwnicowych. Znaki te są wzorowane na znakach radzieckich. W praktyce jednak nie zostały one ujednoliconie nawet w dużych zakładach, nie mówiąc już o mniejszych. Artykuł podaje w ośmiu rysunkach najważniejsze znaki porozumiewawcze między ciężarowym a suwnicowym zastosowane w czechosłowackim filmie instrukcyjnym p.t. „Bezpieczeństwo przy przewożeniu dźwignicami“.

37\* 614.825:621.319:690.25 5  
**Badania elektryczności statycznej.** „Controlling static electricity“. *Nation Safety.* News. Chicago, mies., t. 65, Nr 1, lip. 52, s. 34; A4, 2 str., 3 fot.

Artykuł analizuje wyniki badań przeprowadzonych przez biuro normalizacji nad niebezpieczeństwami związanymi z elektrycznością statyczną. Szczególną uwagę zwrócono na przewodność elektryczną podłóg. Autor opisuje metodę stosowaną przy badaniu i analizuje niebezpieczeństwa występujące w związku z niewłaściwą przewodnością podłóg, podając sposoby zapobiegania wypadkom.

38 628.9:535.37:621.327.43 5  
CADIERGUES R.: **Oświetlenie fluorescencyjne.** L'éclairage par fluorescence“. Paris, 1951, wyd. Dudod, D, B5, 320 str.

Książka dzieli się na dwie części: pierwsza — zawiera kilka pojęć o wielkościach fotometrycznych, opis lamp i ich obwodów elektrycznych, warunki instalacji, wykrywanie uszkodzeń, podstawowe zasady konstrukcji lamp fluorescencyjnych, wartość ekonomiczną tego oświetlenia itd. Następnie autor omawia podstawowe prawa oświetlenia i zastosowanie ich do lamp fluorescencyjnych używanych w przemyśle, handlu, lecznictwie i budownictwie mieszkaniowym. Druga część to teoria wyładowania elektrycznego i fluorescencji. Autor podaje wzory do obliczania instalacji świetlnych, przy czym wprowadza kilka swoich koncepcji. Książka zawiera załącznik poświęcony fizjologicznemu działaniu oświetlenia fluorescencyjnego. (Wg Trav. e. Sécurité Nr 7, 1952).

Niniejszy Przegląd Dokumentacyjny zawiera jedynie część analiz dokumentacyjnych publikacji z zakresu ochrony pracy. Pełna dokumentacja ukazuje się w postaci kart dokumentacyjnych, wydawanych przez Centralny Instytut Dokumentacji Naukowo-Technicznej (Warszawa, Al. Niepodległości 188). CIDNT przyjmuje prenumeratę kart dokumentacyjnych, która może obejmować zarówno całą dokumentację naukowo-techniczną, jak działy lub poszczególne zagadnienia i tematy techniczne. Cena karty dokumentacyjnej wynosi w prenumeracie 10 groszy.

CIDNT wykonuje za zwrotem kosztów fotokopie i mikrofilmy publikacji objętych przeglądem dokumentacyjnym, jak i kartami dokumentacyjnymi.